

Caregivers' Perspectives on Promotion of Child Development in Day Care Center*

Sudaporn Payakkaraung, RN, PhD¹, Parnnarat Sangperm, RN, PhD¹

Abstract

Purpose: To explore caregivers' perspectives on promotion of child development in day care center.

Design: Qualitative study.

Methods: Focus groups were conducted with 30 caregivers of children aged 2-5 years who came for services in 4 day care centers. The researchers recruited five caregivers from focus groups and asked them for in-depth interviews. All focus groups and in-depth interviews were tape-recorded and transcribed verbatim. Content analysis was employed for data analysis.

Main findings: From caregivers' perspectives, promotion of child development in day care center could be divided into 4 themes including 1) changing prior behaviors; 2) promoting new behaviors including 4 categories: self-care, social interaction, self-expression and confidence, and imagination; 3) caregivers' participation in learning activities.

Conclusion and recommendations: Teachers in day care center should provide more opportunity for caregivers to participate in promoting child development. Healthcare professionals should assess child development in day care centers and jointly plan with teachers and caregivers to promote each child's development.

Keywords: child development, day care center, caregivers' perspectives

J Nurs Sci. 2014;32(2):62-70

Corresponding Author: Lecturer Parnnarat Sangperm, Faculty of Nursing, Mahidol University, Bangkok 10700, Thailand; e-mail: parnnarat.san@mahidol.ac.th

** This study is supported by Thai Health Promotion Foundation*

¹ Faculty of Nursing, Mahidol University, Bangkok, Thailand

มุมมองของผู้ดูแลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*

สุภากรณ์ พยัคฆะเรื้อว, ปร.ก.¹ พรรณรัตน์ แสงเพิ่ม, ปร.ก.¹

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ดูแลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

รูปแบบการวิจัย: การวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย: สันทนาการกลุ่มผู้ดูแลของเด็กอายุ 2-5 ปีที่มารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 แห่ง จำนวน 30 คน ผู้วิจัยเลือกผู้ดูแลจากกลุ่มสนทนาเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 5 คน มีการถอดเทปบันทึกเสียงการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย: การรับรู้ของผู้ดูแลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งได้เป็น 3 ประเด็นหลัก คือ 1) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเดิม 2) การสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเด็นย่อย คือ การช่วยเหลือตนเอง การอยู่ในสังคม การกล้าแสดงออก และการมีจินตนาการ และ 3) การให้ผู้ดูแลได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

สรุปและข้อเสนอแนะ: ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเพิ่มขึ้น บุคลากรทางด้านสุขภาพควรมีการประเมินพัฒนาการของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและวางแผนร่วมกับครูและผู้ดูแลในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กแต่ละคน

คำสำคัญ: พัฒนาการเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มุมมองของผู้ดูแล

J Nurs Sci. 2014;32(2):62-70

Corresponding Author: อาจารย์พรรณรัตน์ แสงเพิ่ม, คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล บางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700; e-mail: pamnarat.san@mahidol.ac.th

* โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

¹ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ความสำคัญขอปัญหา

เด็กก่อนวัยเรียนเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและอารมณ์อย่างรวดเร็วและมีการเรียนรู้ได้มากที่สุด^{1,2} จึงเป็นช่วงวัยที่ควรได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาของระบบประสาทและสมอง เพื่อให้พร้อมที่จะเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของชาติต่อไป แต่ผลการสำรวจการเจริญเติบโต พัฒนาการ และภาวะสุขภาพของเด็กปฐมวัยในปี พ.ศ. 2550 พบว่า เด็กอายุ 1-5 ปี มีพัฒนาการโดยรวมสงสัยว่าล่าช้าร้อยละ 32.3 โดยมีพัฒนาการสงสัยว่าล่าช้าด้านภาษามากที่สุดถึงร้อยละ 21.8³ ประกอบกับมีการศึกษาสถานการณ์พัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 0-5 ปีในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด⁴ ในปี พ.ศ. 2552 พบเด็กอายุ 0-5 ปี มีพัฒนาการสมวัยเพียงร้อยละ 66.03 โดยในช่วงอายุ 3-5 ปี มีพัฒนาการล่าช้าด้านภาษา ร้อยละ 33.1 รองลงมาคือด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ร้อยละ 16.9 และจากการสำรวจภาวะสุขภาพเด็กในปี พ.ศ. 2551-2552 จาก 21 จังหวัดทั่วประเทศ พบว่าเด็กอายุ 3-5 ปีขาดความพร้อมเกี่ยวกับทักษะด้านสติปัญญาและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมประมาณร้อยละ 10-30⁵ แสดงให้เห็นว่า เด็กก่อนวัยเรียนมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการในหลายด้าน ส่งผลต่อเนื่องไปเมื่อเด็กเข้าสู่การเรียนในระดับประถมศึกษา ผลการสำรวจพัฒนาการเด็กในปี พ.ศ. 2554 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 30 มีพัฒนาการด้านสติปัญญาไม่สมวัย ในจำนวนนี้เป็นโรคบกพร่องทางการเรียนรู้ร้อยละ 10 และพัฒนาการบกพร่องถึงร้อยละ 20⁶

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สามารถเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาพัฒนาการล่าช้าของเด็กได้ดีที่สุด แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันสมาชิกในครอบครัวซึ่งเป็นผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ต้องไปทำงาน ไม่สามารถทำกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กในช่วงกลางวันได้ โดยเฉพาะในเขตเมืองหรือกึ่งเมืองกึ่งชนบท เด็กก่อนวัยเรียนจึงถูกส่งเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นปฐมวัยมากขึ้น⁶ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กภายใต้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้ถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัวในการดูแลเด็กก่อนวัยเรียน รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กผ่านการเล่นและการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยใช้ 6 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมเสรี กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมกลางแจ้ง และกิจกรรมเกมการศึกษา เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา⁷ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติที่เน้นการพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนให้เหมาะสมตาม

ช่วงวัย โดยมีนโยบายมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)⁸ โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างเหมาะสมตามมาตรฐานที่กำหนด แต่อย่างไรก็ตาม มีการศึกษา โดยสอบถามครูที่สอนเด็กปฐมวัยในจังหวัดหนึ่ง พบว่าสภาพการจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อเรียงลำดับรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ และพัฒนาการด้านสติปัญญา ตามลำดับ⁹ ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการสมวัยในทุกด้าน แม้ว่าเด็กจะได้รับการส่งเสริมพัฒนาการจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วก็ตาม ครอบครัวยังคงเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญในการพัฒนาให้เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ ประกอบกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีเด็กที่ต้องดูแลเป็นจำนวนมาก และเด็กแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตมา การที่ผู้ดูแลเอาใจใส่ และให้ความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ จะส่งผลต่อพัฒนาการเด็ก ดังที่มีการศึกษาเชิงสำรวจ พบว่าการให้ผู้ดูแลได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทำให้พัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนอยู่ในระดับดีและดีมากแทบทุกด้าน^{10,11} นอกจากนี้ในการศึกษาดังกล่าวยังมีข้อเสนอแนะให้ผู้ดูแลจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กควบคู่ไปกับทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วย เช่น จัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เหมาะสม จัดช่วงเวลาให้เด็กได้วิ่งเล่นเป็นปายอย่างอิสระกลางแจ้ง ฝึกให้ทำกิจกรรมที่ช่วยเหลือตนเอง เล่นอิฐดินเผาให้เด็กฟัง หรือให้เด็กเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้สมาชิกในครอบครัวฟัง เป็นต้น แต่จากการศึกษาสำรวจการร่วมทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการระหว่างเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีและสมาชิกในครอบครัว พบว่า มีเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปีถึงร้อยละ 29 ที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวเล่นอิฐดินเผาหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็กฟัง และมีเด็กร้อยละ 26.2 ที่ไม่ได้อ่านหนังสือหรือดูสื่อบรรยากาศร่วมกับสมาชิกในครอบครัว¹² ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ดูแลอาจประสบปัญหาในการร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยเมื่ออยู่ที่บ้าน จึงควรมีการศึกษาในประเด็นนี้ต่อไป

การพัฒนาให้เด็กก่อนวัยเรียนมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการสมวัยทุกด้าน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและผู้ดูแล การแลกเปลี่ยนข้อมูลและทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน จะช่วยให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม มีงานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาความคิดเห็นหรือความคาดหวังของผู้ดูแลต่อการดำเนินงานของศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กรวมอยู่ด้วย ซึ่งผลการศึกษาล้วนใหญ่แสดงให้เห็นว่าผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับมาก^{13,14} โดยผู้ดูแลมีความพึงพอใจที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้เด็กรู้จักช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร การเข้าห้องน้ำ ส่งเสริมให้เด็กมีอารมณ์ดีกล้าพูดกล้าแสดงออก มั่นใจในตนเอง มีมารยาท รู้จักขอบคุณ ขอโทษ และให้อภัย ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด¹⁵

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมาในประเทศไทยพบว่าการศึกษาระงับการวิจัยเกี่ยวกับระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ดูแลหรือความพึงพอใจของผู้ดูแลในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่พอสมควร แต่ไม่พบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือมุมมองของผู้ดูแลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยตรง รวมทั้งยังขาดรายละเอียดข้อมูลพัฒนาการของเด็กที่เปลี่ยนแปลงไปภายหลังจากที่เด็กได้เข้ามาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งอาจจะซ่อนเร้นให้เห็นได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรปรับการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ดูแลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 แห่ง ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ ตั้งอยู่ในบริบทกึ่งเมืองกึ่งชนบท และเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการคัดเลือกจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้เข้าร่วมพัฒนาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตก ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะช่วยให้นักวิจัยพัฒนาเด็กเล็กมีแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้ของผู้ดูแลต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการหลักคือการสนทนากลุ่มผู้ดูแลของเด็กวัย 2-5 ปี ที่มีประสบการณ์ในการมารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อภิปรายร่วมกัน ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยได้เข้าใจการรับรู้ของผู้ดูแลโดยรวมต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ และใช้วิธีการรองคือการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแลซึ่งเลือกจากการสนทนากลุ่ม เพื่อช่วยให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลรายละเอียดและชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องพัฒนาการของเด็ก

ที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่ออยู่ที่บ้าน ภายหลังจากเข้ามาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ประชากร คือ ผู้ดูแลของเด็กอายุ 2-5 ปี ที่มารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ภาคกลางและภาคตะวันตกที่อยู่ในบริบทของชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท จำนวน 4 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

กลุ่มตัวอย่าง ผู้ดูแลของเด็กอายุ 2-5 ปี ที่มารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 4 แห่ง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก (inclusion criteria) คือ 1) เป็นบิดาหรือมารดาของเด็ก หรือผู้ดูแลหลัก 2) อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกับเด็ก และ 3) อายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการสนทนากลุ่มจำนวน 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6-8 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 แห่ง รวมจำนวน 30 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ดูแล กลุ่มละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน พ.ศ. 2556

เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเกี่ยวกับ อายุ เพศชาติ ศาสนา อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว และจำนวนบุตร
2. แนวคำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการดูแลเด็ก/พัฒนาการเด็ก 3 ท่านพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นจึงนำมาปรับและทดลองสอบถามผู้ดูแลเพื่อประเมินความเข้าใจ เช่น คุณมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กวัย 2-5 ปี คุณคิดว่ามีกิจกรรมใดบ้างที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้แล้วช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก คุณได้มีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการให้เด็กอายุ 2-5 ปีอย่างไร คุณมีปัญหาหรืออุปสรรคในการจัดกิจกรรมร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือไม่ อย่างไร เป็นต้น

3. แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย แต่มีความเฉพาะเจาะจงในรายละเอียดเกี่ยวกับพัฒนาการและการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่อยู่ในความดูแลมากขึ้น เช่น กรุณาเล่าเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กที่คุณดูแล คุณจัดกิจกรรมใดบ้างที่บ้านเพื่อช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก เป็นต้น

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (COA No. IRB-NS2013/178.1906 S.3/4)

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อกลุ่มผู้ดูแลยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยขอทำการสนทนากลุ่มตามแนวคำถามที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงและจดบันทึก ซึ่งขึ้นกับความสมัครใจของผู้ดูแล การสนทนากลุ่มใช้เวลาประมาณ 45-60 นาที ในสถานที่และเวลาที่กลุ่มผู้ดูแลสะดวก หลังการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยขอให้ผู้ดูแลตอบแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแล และผู้วิจัยร่วมทำหน้าบันทึกภาคสนาม (field-notes) ได้ขยายความบันทึกย่อทันทีภายหลังสิ้นสุดการสนทนากลุ่ม และร่วมกันตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ที่พบ แล้วจึงเลือกผู้ดูแลจากกลุ่มสนทนากลุ่มละ 1 คน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าสามารถเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) เพื่อขอสัมภาษณ์เชิงลึกตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ ในเวลาและสถานที่ที่ผู้ดูแลสะดวก โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที

การตรวจสอบข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของการศึกษานี้มีการออกแบบเพื่อเพิ่มคุณภาพของการวิจัยให้มีความถูกต้องตรงประเด็น และมีความเชื่อถือได้ของผลการศึกษา โดยเก็บข้อมูลทั้งจากการสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์เชิงลึก ตามแนวคำถามที่ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย มีการบันทึกเสียงและจดบันทึกภาคสนามทันทีหลังการสนทนากลุ่มหรือการสัมภาษณ์เพื่อไม่ให้ลืมข้อมูล นอกจากนี้เมื่อถอดเทปการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์แล้ว มีการตรวจทานการวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัย ผู้วิจัยร่วมและผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำงานวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ต้องมากขึ้น รวมทั้งนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปสอบถามผู้ดูแลจำนวน 3 คน จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3 แห่งอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) จากข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปการสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยและผู้วิจัยร่วมได้อ่านบททวนทำความเข้าใจ ลงรหัสข้อมูล แยกแยะและจัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เชื่อมโยงข้อมูล และหาข้อสรุปเป็นประเด็นหลักโดยเน้นความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนำไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน¹⁶ ส่วนข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแล นำมาแจกแจงความถี่ ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้ดูแลจำนวน 30 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 83.33 อายุระหว่าง 24-61 ปี ($\bar{X}$ = 38.37, SD = 10.42) ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 83.33) เป็นมารดาของเด็กร้อยละ

60 เป็นย่า/ยายร้อยละ 23.33 และเป็นบิดาร้อยละ 16.67 ผู้ดูแลมีอาชีพแม่บ้านร้อยละ 43.34 และรับจ้างร้อยละ 33.33 โดยจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 50 รายได้ของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาทร้อยละ 56.67

ผู้ดูแลมีการรับรู้ว่าการส่งเสริมพัฒนาการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็นหลักคือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเดิม การสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ และการให้ผู้ดูแลได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเดิม เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กที่มีอยู่เดิม ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับวัยของเด็กในขณะนั้น โดยผู้ดูแลมีความเชื่อมั่นว่าครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถส่งเสริมพัฒนาการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กให้ดีขึ้นได้ มารดาคนหนึ่งที่มีบุตรอายุ 3 ปี จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งกล่าวว่า “ลูกหนูดีขึ้น เก่งขึ้น เพราะครูมีส่วนช่วย ถ้าไม่มีครูที่ดีเด็กก็จะไม่พัฒนาได้ขนาดนี้ ครูเขารู้ว่าเด็กทำอะไรได้ ทำอะไรไม่ได้ ต้องเน้นจุดไหน จากที่อ่านหนังสือไม่ออก ก็เก่งขึ้น จากที่ไม่ยอมเขียน เขียนไม่ได้ ก็ยอมเขียนและเขียนได้ ลูกหนูพูดไม่ค่อยชัด แต่พอมารโรงเรียนก็พูดชัดขึ้น”

พฤติกรรมบางอย่างที่เด็กอาจทำเป็นประจำเมื่ออยู่ที่บ้าน เช่น ดุนนมจากขวด ปัสสาวะโดยไม่บอก ไม่มีระเบียบวินัย เป็นต้น แต่เมื่อมาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลได้รับรู้ว่าครูได้ช่วยปรับพฤติกรรมนั้นและผู้ดูแลได้เห็นพฤติกรรมที่ดีขึ้นของเด็ก โดยบิดาของเด็กอายุ 3 ปี กล่าวว่า “ลูกผมเขาไม่กินนมดูดจากถุง เขาติดขวด แต่พอมายู่ที่ศูนย์ฯ เขาดุนนมจากถุงได้ ครูเขาสอน ตอนนั้นเขาไม่ติดขวดแล้ว” ผู้ดูแลบางคนไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กได้ จึงขอให้ครูช่วยในการปรับพฤติกรรมให้มีความเหมาะสมกับวัยของเด็ก ดังที่มารดาคนหนึ่งเล่าว่า “ลูกหนูเวลาเขาไม่พอใจ เขาจะชี้หน้า ก็ให้ครูเขาช่วยจัดการ เพราะเราไม่รู้วิธีการว่าต้องทำอย่างไร พอวันต่อมาครูบอกว่าเขาไม่ชี้หน้าแล้ว เด็กเรียบร้อยขึ้น ปกติเขาจะไม่ไหว คนแปลกหน้า พอมารเรียนที่ศูนย์ฯ ผ่านไป 2 อาทิตย์ เด็กก็สามารถเริ่มไหวคนแปลกหน้า ครูก็เป็นคนแปลกหน้าแต่เขาก็ไหว แล้วเราก็เห็นพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป”

พฤติกรรมที่ครูได้ช่วยปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้น ทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้านเช่นกัน จนทำให้ผู้ดูแลรับรู้ได้ถึงพฤติกรรมของเด็กที่ดีขึ้น มีระเบียบวินัยมากขึ้น ดังที่มารดาของเด็กอายุ 2 ปี 8 เดือนได้เล่าว่า “เดิมที่บ้านก็สบายๆ อิสระ แต่พอมารโรงเรียน ร้องท้าวางตรงนี้ กระป๋องต้องวางตรงนี้ เขาต้องทำทุกวัน หรือเป็นเพราะว่าอยู่ที่บ้านเราไม่ค่อยได้บอกเขา ตอนหลังเวลาอยู่ที่บ้าน เขาก็อดรองทำเสร็จ เขาหิ้วรองเท้าไป

เก็บหลังบ้าน เราก็ยังงงอยู่ว่าเขาทำได้ อย่างไรโดยที่เราไม่ได้บอกเขาเลย”

การสร้างเสริมพฤติกรรมใหม่ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อเพิ่มความสามารถของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้จนเกิดพฤติกรรมใหม่ที่เด็กอาจยังไม่เป็น ยังไม่เคยทำ หรือเคยทำแล้ว แต่ยังไม่คล่องแคล่ว โดยผู้ดูแลรับรู้ว่าคุณสมบัติพัฒนาเด็กเล็กได้ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กจนเกิดพฤติกรรมใหม่ที่เหมาะสมกับวัยของเด็กในขณะนั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การช่วยเหลือตนเอง เป็นพฤติกรรมที่เด็กทุกคนจำเป็นต้องมีเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ผู้ดูแลรับรู้ว่าคุณสมบัติพัฒนาเด็กเล็กได้พัฒนาการช่วยเหลือตนเอง เช่น การสวมใส่เสื้อผ้า การอาบน้ำ การแปรงฟัน การใส่รองเท้า เป็นต้น ดังที่บิดาคนหนึ่งเล่าว่า “มีกิจกรรมที่สอนให้ช่วยเหลือตนเองได้เยอะ ให้เด็กใส่เสื้อใส่กางเกงเองได้ แปรงฟันได้ อาบน้ำได้กินข้าวเองได้” พฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่เด็กต้องใช้ในการดำรงชีวิต ครูจึงสอนให้เด็กทุกคนทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีปัญหาทางด้านพัฒนาการให้เกิดการเรียนรู้และสามารถทำได้ด้วยตนเอง ซึ่งยายของเด็กคนหนึ่งที่มีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการเล่าว่า “เด็กที่มีพัฒนาการช้าอย่างออทิสติก หลานฉันเอง ครูเขาก็สอนให้เด็กฉลาดขึ้น สามารถที่จะทำอะไรเองได้บ้าง ช่วยเหลือตนเองได้ เพราะเวลาอยู่บ้าน พ่อแม่ทำให้ทุกอย่าง ตามใจมาก พ่อแม่เด็กเขาจะไม่ได้สอน แต่มาที่นี้ ครูเขาสอนให้แปรงฟัน ให้เด็กช่วยเหลือตัวเอง หัดเข้าห้องน้ำเอง ทำความสะอาดเอง”

2) การอยู่ในสังคม เป็นพฤติกรรมที่สำคัญที่เด็กทุกคนต้องเรียนรู้เพื่อสามารถอยู่ในสังคมและชุมชนได้ ผู้ดูแลมีความเห็นว่าการที่เด็กได้มาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้ เด็กยังได้เรียนรู้การอยู่ในสังคมอื่นที่นอกเหนือจากสังคมครอบครัวที่บ้าน ไม่กลัวที่จะอยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัว โดยมารดาของเด็กอายุ 4 ปี ที่เพิ่งเริ่มเข้ามาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งเล่าว่า “เขามาเจอเพื่อน มาเจอครู หน้าตาแปลกๆ เขาก็จะกลัว เขาตื่นคนตื่นเพื่อน ตื่นครู แต่พอชักพิก เพื่อนเล่นสนุกด้วยกัน ก็อยากมาโรงเรียน คุณครูสอนไม่น่าเบื่อ ก็อยากมาหาคุณครู”

ผู้ดูแลยังมีความเห็นว่าครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสอนให้เด็กได้รู้จักการปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบของการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังที่มารดาคนหนึ่งเล่าว่า “ครูสอนให้เขารู้จักการเข้าแถว สอนให้มีระเบียบวินัย สอนให้รู้จักแบ่งปัน สอนให้รู้จักอดทน รู้จักรอ รู้จักตั้งคำถาม รู้จักสังเกต” ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่เด็กจะได้นำไปใช้ในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมและชุมชน

3) การกล้าแสดงออก เป็นพฤติกรรมที่ช่วยให้เด็กมีการ

แสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัย โดยครูได้ส่งเสริมให้เด็กมีความกล้าแสดงออกผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเต้น การร้องเพลง หรือแม้แต่การนำเด็กไปแสดงในงานต่างๆ ซึ่งผู้ดูแลเห็นว่าครูได้มีการฝึกให้เด็กได้ทำเป็นประจำจนทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติ ดังที่มารดาของเด็กอายุ 3 ปี จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งได้เล่าว่า “ตอนเช้าก็มิให้เด็กเต้นประกอบกับร้องเพลง ออกกำลังกาย ได้ออกไปเดินน้าบ้าง เด็กก็จะจำ แล้วก็มีร้องให้ฟัง เต้นให้ดู กลับมาเล่าให้แม่ฟังว่าครูสอนอย่างนี้ พ่อเด็กทำร่วมกันหลาย ๆ คน เด็กก็กล้าทำและสนุกมากกว่าทำอยู่คนเดียว เห็นเด็กคนอื่นทำได้ เขาก็ทำได้”

นอกจากการฝึกให้เด็กกล้าที่จะแสดงออกด้วยการเต้นประกอบเพลงในแต่ละวันแล้ว ผู้ดูแลยังรับรู้ว่าการทำกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนช่วยให้เด็กกล้าแสดงออกในที่ชุมชน ซึ่งมารดาของเด็กอายุ 4 ปี จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งได้เล่าว่า “มีกิจกรรมเต้นบนเวที ทำให้เขากล้าแสดงออก เมื่อก่อนนี้เขาไม่กล้าเลย ... ครั้งแรกได้ถือป้ายก็กลัว ก็ไม่ค่อยกล้า แต่ทำได้นะ ต่อมาได้เต้นงานวันเด็ก เริ่มชอบ เดี่ยวนี้บอกว่ายากเต้นอีก... คิดว่าเป็นการช่วยให้เขากล้าแสดงออกตามวัยของเขา”

4) การมีจินตนาการ เป็นพฤติกรรมที่ทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และสามารถถ่ายทอดความคิดนั้นออกมา โดยผู้ดูแลรับรู้ว่าการที่เด็กได้อยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นโอกาสของเด็กที่จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้มากกว่าการที่เด็กอยู่ที่บ้าน มารดาของเด็กอายุ 3 ปี จากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งได้แสดงความเห็นว่า “อยู่ที่นี้ (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) มีหลายกิจกรรม ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ถ้าเราเลี้ยงเอง อยู่กับเราสองคนไม่ได้ไปเปิดตาที่ไหนเลย แต่อยู่กับครูได้พบสิ่งใหม่ๆ เข้ามา ได้เห็นภาพได้ยินเสียง ได้มากกว่าอยู่กับผู้ปกครอง อย่างอยู่กับผู้ปกครองก็เฝ้าไปสอนอะไรมา ก็ไม่ต้องสอน ก็เกิดการจินตนาการไปแต่อยู่ที่นี้เค้ามีกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรม ความคิดสร้างสรรค์ก็เลยเกิดขึ้น เป็นสิ่งที่ผู้ดูแลไม่สามารถไปทำตรงนั้นได้ อยู่ที่ศูนย์ฯ เด็กเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงได้มากกว่า”

การมีจินตนาการของเด็ก ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ อาจสะท้อนออกมาในลักษณะของการเล่นบทบาทสมมุติ หรือการเล่าเรื่องตามความคิดของเด็ก ดังที่มารดาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งเล่าถึงพฤติกรรมของเด็กว่า “อ่านหนังสือนิทาน บางทีก็เล่าให้เราฟัง พูดเองเป็นเรื่องเป็นราว บางทีก็บอกว่าแม่หนูจะอ่านให้ฟัง แต่จริง ๆ แล้วอ่านไม่ออก เห็นภาพอธิบายได้ บางทีก็แต่งนิทานเอง”

การให้ผู้ดูแลได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กผ่านทางกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมักเป็นกิจกรรมเกี่ยว

กับวันสำคัญทางศาสนา หรือวันที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับเด็ก และบิดามารดา เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก เป็นต้น ดังที่มารดาของเด็กจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งเล่าว่า “มาร่วมกิจกรรม วันแม่ ทางศูนย์ฯ ให้เรา มา ให้ลูกกราบแม่ แสดงความความรัก แม่กับลูก หรือกิจกรรมอื่น ๆ ก็ให้เรามีส่วนร่วม เช่น กีฬาสี ให้เด็ก ได้ออกกำลังกาย ให้เรามาร่วมเล่นกีฬา”

อย่างไรก็ตาม ผู้ดูแลอยากให้ทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัด กิจกรรมที่ให้ผู้ดูแลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กให้มากขึ้น เพราะเป็นโอกาสที่ทำให้ครอบครัวได้มีกิจกรรม ร่วมกัน ดังที่ผู้ดูแลคนหนึ่งบอกว่า “อยากให้มีกิจกรรมที่ให้ผู้ดูแลมี ส่วนร่วมมากกว่านี้ เพราะครอบครัวไม่ค่อยมีเวลา ต้องทำงาน แต่ พอมาทำกิจกรรมของลูก ก็จะอยู่พร้อมหน้ากัน”

การอภิปรายผล

ผู้ดูแลเด็กในการศึกษาครั้งนี้มีการรับรู้ว่าคุณสมบัติพัฒนาเด็กเล็ก จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะ พัฒนาการด้านภาษาและการช่วยเหลือตนเองและสังคม จนสามารถทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการหรือ พฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งในส่วนของ การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมเดิมที่อาจไม่เหมาะสมกับวัย และการทำให้เด็กสามารถทำ พฤติกรรมใหม่ซึ่งแต่เดิมทำไม่ได้หรือทำได้ไม่คล่องตามช่วง พัฒนาการของเด็ก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น บางพฤติกรรม เป็นสิ่งที่ผู้ดูแลไม่สามารถพัฒนาเด็กได้เองหรือไม่มีเวลาพอในการ พัฒนาเด็ก สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์พัฒนา เด็กเล็กภายใต้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่ง มุ่งหวังให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบ่งเบาภาระในการดูแลและพัฒนา เด็กของผู้ดูแล โดยจะต้องเป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่ง ชาติ ซึ่งกำหนดให้มีการจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์การเรียน รู้ให้กับเด็กซึ่งเป็นการจัดแบบบูรณาการผ่านการเล่น และการ ดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิด ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา⁷

ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่าผู้ดูแลมีความพึงพอใจใน กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ทำให้เด็ก มีพัฒนาการที่ดีขึ้นในหลาย ๆ ด้าน เช่น ช่วยเหลือตนเองได้มาก ขึ้น มีระเบียบวินัยมากขึ้น กล้าแสดงออก มีจินตนาการ และ สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้เข้าใจมากขึ้น เป็นต้น สอดคล้องกับการ ศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งใน จังหวัดสุโขทัย ซึ่งพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในด้าน พัฒนาการของเด็กที่เปลี่ยนไปอยู่ในระดับมาก โดยพึงพอใจมาก

ที่สุดในด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารได้อย่างถูกต้องของเด็ก¹⁷ เช่นเดียวกับผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ดูแลต่อการจัดการ เรียนการสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่งในจังหวัดลำปางที่ พบว่า ผู้ดูแลมีความพึงพอใจที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้เด็ก รู้จักช่วยเหลือตนเองในการรับประทานอาหาร การเข้าห้องน้ำ ส่งเสริมให้เด็กมีอารมณ์ดี กล้าพูด กล้าแสดงออก มั่นใจในตนเอง มีมารยาท รู้จักขอบคุณ ขอโทษ และให้อภัย ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด¹⁵

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ดูแลจะรับรู้ว่าคุณสมบัติพัฒนาเด็กเล็กได้เปิด โอกาสให้ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการ ของเด็กผ่านทางกิจกรรมที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้นในโอกาส ต่าง ๆ เช่น กิจกรรมวันพ่อ วันแม่ กิจกรรมกีฬาสี เป็นต้น แต่ผู้ดูแล ยังมีความต้องการมีส่วนร่วมมากขึ้น เพราะเล็งเห็นถึงประโยชน์ ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีต่อ เด็กและครอบครัว ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการเด็กด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมเป็นส่วนใหญ่ ยิ่งขาด กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านสติ ปัญญาให้กับเด็ก สอดคล้องกับการศึกษาขององอาจ นิลสุวรรณ¹⁰ ที่ศึกษากิจกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของเด็กอายุ 3-5 ปี ในการ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมเป็นอันดับหนึ่ง ด้านร่างกายเป็นอันดับสอง ด้านภาษาเป็นอันดับสาม ส่วนด้าน สติปัญญา เป็นอันดับสุดท้าย

การศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ดูแลเห็นความสำคัญของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและมีความพึง พพอใจที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นได้ หากแต่ผู้ดูแลยังมีโอกาสในการมีส่วนร่วมพัฒนาเด็กค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะในการส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็ก ซึ่ง หากผู้ดูแลมีโอกาสนในการพัฒนาเด็กร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มากขึ้น ก็อาจทำให้เด็กได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ และสติ ปัญญาได้อย่างเต็มที่ และพร้อมที่จะเรียนรู้ในขั้นต่อไปอย่างมี ประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กเพิ่มขึ้น บุคลากรทาง ด้านสุขภาพควรมีการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยอย่าง เป็นระบบเพื่อวางแผนร่วมกันกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการ ส่งเสริมพัฒนาการให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนและผู้ที่สนใจศึกษา

ในประเด็นนี้ ควรเพิ่มการศึกษาในมุมมองอื่นร่วมด้วย เช่น มุมมองของครูของผู้บริหาร และอาจใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อให้เข้าใจการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

1. United Nations Children's Fund. Early child development kit: A treasure box of activities. New York: UNICEF; 2009 [cited 2013, Jan 2]; Available from: www.unicef.org/earlychildhood/files/Activity_Guide.pdf.
2. Caviness LB. Mind, brain, and early childhood. *J Adv Educ*. 2005;68(2):4-11.
3. Bureau of Health Promotion, Department of Health. Early child development survey 2010. Nonthaburi: Bureau of Health Promotion, Ministry of Public Health; 2010. (in Thai).
4. Watcharasunthonkit K. The study of growth and development situation of children aged 0-5 years in Regional Health Promotion Center 17. Bangkok: Anamai Data Center, Department of Health; 2009 [cited 2013 Apr 1]. Available from: <http://hpc9.anamai.moph.go.th>. (in Thai).
5. Aekplakorn W, Kessomboon P, Sangthong R, Chariyalertsak S, Putwatana P, Inthawong R, et al. The 4th National Health Examination Survey using physical examination: 2008-2009. Nonthaburi: National Health Examination Survey Office; 2009. 299 p. (in Thai).
6. Office of Promotion and Protection of Children, Youth, the Elderly and Vulnerable Groups. Ministry of Social Development and Human Security. Report of children and youth development operation in 2011. Bangkok: Office of Promotion and Protection of Children, Youth, the Elderly and Vulnerable Groups; 2013. (in Thai).
7. Office of Promotion and Protection of Children, Youth, the Elderly and Vulnerable Groups. Ministry of Social Development and Human Security. National standard for child care center: Operational manual. Bangkok: The Agricultural Co-operative Federation of Thailand; 2012. (in Thai).
8. The National Economic and Social Development Board. The fifth national and economic development plan B.E. 2555-2559 [Internet]. Bangkok: Office of the national economic and social development board; 2014 [cited 2014 March 19]. Available from: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=87> (in Thai).
9. Kumjud N. States and problem child development promotion experience managing of teachers under Loei educational service area office 1-2 [master's thesis]. Loei: Loei Rajabhat University; 2009. 162 p. (in Thai).
10. Ninsuwan O. Parents' participations in supporting young children development in the area of Bangad Tambon administrative organization, Maewang District, Chiang Mai Province [master's thesis]. Bangkok: Suan Dusit Rajabhat University; 2008. 92 p. (in Thai).
11. Madlang S. Participation of parents in young children development at early childhood of Eua-Aree community center in Bangkok metropolis [master's thesis]. Bangkok: Phranakhon Rajabhat University; 2008. 95 p. (in Thai).
12. National Statistical Office. Executive summary: Child and youth survey in 2008. Bangkok: National Statistical Office; 2009. (in Thai).
13. Polasane N, Anantariyawet A, Jun-earn P. Parent's satisfaction with early childhood education management of child development centers of Supanburi sub-district administrative organizations. *Valaya Alongkorn Rajabhat University J*. 2009;3(3): 159-70. (in Thai).
14. Mulalin K. The opinions on the effectiveness of child-development centers in Bangbo district, Samutprakan province [master's thesis]. Bangkok: Dhonburi Rajabhat University; 2009. 193 p. (in Thai).
15. Ratchlum S. The satisfaction of the parents toward the kindergarten education of the child development center management in the catchment area of the subdistrict administrations organization, Kokha district, Lampang province [master's thesis]. Lampang: Lampang Rajabhat University; 2011. 93 p. (in Thai).

16. Yoddumnern-Attig B, Tangchonlatip K.
Qualitative data analysis: Data management,
interpretation, and meaning. Bangkok:
Sino Publishing; 2009. 163 p. (in Thai).
17. Pramarn P. Attitude of parents toward child care
centers under Muang Subdistrict Municipality,
Amphoe Sawankhalok, Sukhothai province
[master's thesis]. Phitsanulok: Naresuan University;
2010. 106 p. (in Thai).